

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Genel Pediatri Servisi

Olgu Sunumu

29 Ağustos 2019 Perşembe

Dr. Mert Çetinkaya

OLGU

- 6 yaşında kız hasta
- Şikayeti: 3 gündür süren kasılmalar ve kas ağrıları

HİKAYESİ

- 15 gün önce bir arabanın yanından geçerken sol dizini çarpmış 1x 0,5 cm boyutundaki yara oluşmuş, oluşan yara dikiş atılarak kapatılmış. Tetanoz aşısı uygulanmış.
- 3 gündür tüm vücudunda giderek artan kasılma, ense ağrısı ve çenesini açmakta zorlanma şikayetleri olması üzerine ; dış merkeze başvurmuş oradan da 112 aracılığıyla tarafımıza sevk edilmiş.

ÖZGEÇMİŞ

- **Doğum öncesi:** kadın doğum kontrollerine gitmedi
- **Doğum:** miadında normal doğum ile doğdu. Solunum sıkıntısı ve sarılık yaşamadı. Hastane yatışı olmadı.
- **Doğum Sonrası:** 6 aylıkken febril konvülsiyon, 1 yaşındayken epilepsi tanısı aldı.
- Hastanın aşıları yapılmamış. Yurt dışında yaşadığı ve aşının ateş yapabileceği, nöbeti tetikleyebileceği söylendiği için aşıları yaptırılmadı.

SOYGEÇMİŞ

- Annesi 26 yaş, sağ ve sağlıklı
- Babası 26 yaş, sağ ve sağlıklı
- Annesi ve babası arasında akrabalık yok
- Üç kardeşler.
  - 1. kardeş hastamız
  - 2. kardeş :3 yaş kız sağ sağlıklı
  - 3. kardeş: 2 yaş sağ sağlıklı

FİZİK MUAYENE

- Boy: 115 cm p(50-75)
- Kilo: 25kg p(75-90)
- Vital bulgular
  - Ateş: 36,5°C
  - Nabız: 110 atım/dk
  - Solunum sayısı: 26/dk
  - SpO2:%99
  - Tansiyon: 90/60 p(50)

- **Genel durumu:** İyi, Bilinç açık, koopere ve oryante. GKS:15. Vital bulguları stabil
- **Cilt:** Turgor tonus doğal, ödem, ikter, peteşi, siyanoz yok.
- **Baş boyun:** Yaygın hassasiyet ve ağrı mevcut. Ağzını tam açamıyor. Tirismusu var.
- **KBB:** Orofarenks doğal, lenfadenopati yok
- **Solunum Sistemi:** Her iki hemitoraks da solunuma eşit katılıyor, ral yok, ronküs yok, ekspiryum uzunluğu yok, dispne takipne yok.
- **Kardiyovasküler Sistem:** Ritmik, S1+/S2+, ek ses yok, üfürüm yok
- **Batın muayenesi:** Karın rahat, hassasiyeti yok, defans yok, rebound yok, barsak sesleri normal
- **Nöromusküler Sistem:** Kraniyel sinir muayensi doğal. Ense sertliği var

LABORATUAR

Hemogram

- WBC – $7,8 \times 10^3/\mu\text{l}$
- NEU – $4,5 \times 10^3/\mu\text{L}$
- LYM – $2,7 \times 10^3/\mu\text{L}$
- HGB – 11,7 g/dL
- HCT – 34,5%
- MCV – 77,7 fL
- PLT – $269 \times 10^3/\mu\text{L}$

Biyokimya

- Açlık Kan Şekeri (AKŞ) – 89 mg/dL
- AST (SGOT) – 41,8U/L (n<35)
- ALT (SGPT) – 21,7 U/L
- Potasyum (K) – 3,7 mmol/L
- Klor (Cl) – 108,1 mmol/L
- Sodyum (Na) – 142,1 mmol/L
- Kalsiyum – 9,6 mg/dL
- Fosfor (P) – 4,62 mg/dL
- Magnezyum (Mg) – 1,9 mg/dL
- Albumin: 44,6 g/L
- Total bilirubin: 0,5mg/dl
- Direk bilirubin: 0,12 mg/dl
- CPR: 5,4 mg/L

PATOLOJİK BULGULAR

- Kirli açık yara
- Aşılarının eksikliği
- Vücutta kasılma
- Çenesini açmakta zorlanma
- Yaygın tüm vücutta kas ağrısı

ÖN TANILARINIZ NELERDİR?

HASTAMIZ

- Tetanoz olarak kabul edilen hasta, çocuk servisimizde karanlık ve sessiz bir odaya alındı.
- Metronidazol, Propranolol, Baklofen ve Midazolam infüzyonu başlandı.
- Tetanoz İmmüo Globulin 500IU im ve tetanoz aşısı dış merkezde yapılmış.
- Gün içerisinde ara ara kasılmalar ve kas ağrıları olan hastanın genel durumu iyi, servimizde takip ve tedavi amaçlı yatırılmakta.

TETANOZ

- Tetanoz , kontamine yaralarda bulunan anaerobik *Clostridyum tetani* tarafından üretilen nörotoksin nedeni ile gelişir.
- 4 farklı klinik formu vardır;
  - Jeneralize
  - Lokal
  - Neonatal
  - Sefalik

- Jeneralize tetanoz, trismus ve alaycı gülümsemenin dahil olduğu ciddi kas spazmları ile giden nörolojik bir hastalıktır.
- Başlangıcı kademelidir. Semptomlar 1-7 gün içerisinde, sıklıkla herhangi dış uyaranla artan ciddi ağrılı jeneralize kas spazmlarına ilerler.
- Terleme, taşikardi, kararsız kan basıncı ve aritmilerle kendini gösteren otonomik disfonksiyon sıklıkla vardır. Otonom sinir sistemi bozuklukları, semptomlardan birkaç gün sonra gelişmekte ve ölüm nedenlerini oluşturmaktadır.
- Ciddi spazmlar 1 hafta yada daha uzun sürer, iyileşen kişilerde birkaç haftada yatıştır.

- Huzursuzluk, halsizlik
- Baş ağrısı
- Yara yerinde ağrı
- Trismus (masseter kaslarının kasılması)
- Çene, boyun kası tutulumuna bağlı yutma güçlüğü, konuşma bozukluğu
- Kasılmalar yüz kaslarına geçerek risus sardonikus
- Rijidite birkaç günde sırt, gövde kaslarının kasılması ile opistotonus görülür ve ekstremitelere yayılır
- Karın kaslarında kasılmalar nedeni ile defans oluşur, akut batın sendromunu taklit edebilir
- Nöbetler halinde tonik ağrılı kas spazmları, hatta kemik kırıkları oluşabilir.
- Bilinç açıktır.
- Aşırı terleme, ateş, taşikardi, aritmi, hipertansiyon görülebilir
- Larenks ve solunum yolu kaslarının tutulumuna bağlı asfiksi ortaya çıkabilir.

TRISMUS

OPISTOTONUS

- Neonatal tetanoz ise gebe kadınların tetanoza karşı uygun şekilde aşılanmadığı ve takiplerinde göbek kordonu bakımının yeterli olmadığı ülkelerde yaygındır. Özellikle asepsiye uyulmadan kesilen kordonda oluşan enfeksiyon sonucu gelişir.
- Neonatal tetanozda semptomlar genellikle doğumdan sonra 4 ila 14 gün sonra, ortalama 7 günde ortaya çıkar.
- Emme ve beslenme güçlüğü, geç olarak kas sertliği ve spazm görülür.
- 5 günden az sürede gelişen ve 10 günden küçük bebeklerde ölüm oranı çok yüksektir.
- İlk haftada apne başlıca ölüm nedenidir.

- Lokalize tetanoz; yaraya komşu alanlarda ortaya çıkan kas spazmları olarak ortaya çıkar.
- Orta derecede ve devamlı kas kasılması söz konusudur.
- Aylar sonra kendiliğinden geçer.
- Sefalik tetanoz kafa ve boyunda bulunan enfekte yaralarla ilişkili kranial sinirlerin disfonksiyonudur.
- Özellikle fasial sinirlerinin inerve ettiği kaslarda gelişir.
- Yüz sinirinde zayıflık ve felç, yutma güçlüğü ve ekstraoküler kasların tutulumuna bağlı olarak oftalmoplejik tetanoz olarak da görülebilir.
- Lokal ve sefalik tetanoz, jeneralize tetanozun öncüsü olabilir.

ETYOLOJİ

- *C. Tetani*, spor oluşturan, zorunlu anaerobik gram pozitif bir basildir
- *C. Tetani*'nin vejetatif formu plazmid tarafından kodlanan güçlü bir egzotoksin üretir(tetanospazmin).
- Tetanospazminin adlı toksin spinal korda retrograd aksonal yolla taşındıktan sonra, merkezi inhibitör nöronlara girer ve nörotransmitter içeren vezikülleri etkiler.
- Sonuç olarak, gammaaminobütirik asit ve glisin içeren veziküller salınmaz. Motor ve otonomik nöronlar üzerinde inhibe edici etki ortadan kalkar.

EPİDEMİYOLOJİ

- Tetanoz dünya genelinde görülür. Etken toprak, hayvan ve insan barsağının normal bir üyesidir.
- Organizma yarada çoğalır ve anaerobik koşulların bulunmasıyla toksin üretir.
- Özellikle ölü dokuların bulunduğu kirli yaralar ve derin kesi travmaları ile oluşan yaralar daha risklidir.

- Tetanoza karşı yapılan aktif bağışıklamayla birlikte tespit edilen vaka sayılarında ciddi bir azalma görülmüştür.
- Tetanoz insidansı aşılama ile ters orantılıdır.

- İnkübasyon süresi 3 günden 21 güne kadar değişir, çoğu vaka 8 gün içerisinde ortaya çıkar.
- Daha kısa inkübasyon süresi, daha ağır kirli yaralar, daha ciddi hastalık kötü prognozla ilişkili bulunmuştur.
- Neonatal tetanozda ise semptomlar 4-14 gün arasında ortaya çıkar.

- Tanısı için diğer tetanik spazmın nedenlerinin dışlanmasıyla, klinik olarak konur.

TEDAVİ

- Tedavi için tek doz insan Tetanoz İmmüno Globini(TİG) önerilir. Ancak en uygun tedavi edici doz henüz belirlenememiştir. Bazı uzmanlar, TİG için 3000-6000 IU arasında değişen daha yüksek dozlar kadar etkili olduğu görülen ve daha az rahatsızlığa sebep olan 500IU TİG'i önermektedir.

- Özellikle geniş nekroz içeren yaralar başta olmak üzere tüm yaralar temizlenmeli ve uygun şekilde debridman yapılmalıdır.
- Destek tedavi, tetanik spazmlar ve otonomik insatabiliteyi kontrol etmek için verilen ilaç tedavisi büyük önem taşımaktadır.
- C.tetani'nin vejetatif formlarının sayısını azaltmak için metronidazol önerilmektedir.

- Tetanozun konvelesan döneminde tetanoza karşı aktif immünizasyon mutlaka yapılmalıdır.
- Çünkü tetanoz hastalığı çok miktarda toksinin aşırı derecede potent etki sağlaması nedeniyle bağışıklığa neden olmayabilir.

- Yara bakımı: Özellikle dışkı, toprak, kir veya tükürük ile kirlenmiş yaralar risk altındandır. Ölü dokuya sahip yaralar debride edilmeli ve kirler uzaklaştırılmalıdır.
- Aktif bağışıklama: Tüm yaralanmalar immünizasyon açısından değerlendirilmeli. Kontraendikasyon yoksa uygun şekilde aşılanmalıdır.

- Pasif bağışıklama: Tetanoz riski taşıyan yarası ve tetanoz aşısı şemasını tamamlamamış olan hastalar non-immün kabul edilmeli ve TİG ile pasif olarak bağışıklanmalıdır. İmmün yetmezliği olan hastalarda tetanoz toksoid öyküsü ne olursa olsun tetanoz gelişmesine yatkın yaralanmalarda TİG uygulanmalıdır.

TETANOZ AŞISI

- Sağlık Bakanlığı; 2-4-6-18. ay 1.ve 8. sınıfta yapmakta.
- Hamile kadınlarda her gebelikte Tdab yapılmalıdır. Primer tetanoz aşısı şeması tamamlanmamış olan gebe kadınlara, zaman yeterli gelirse 3 kez aşılama yapılmalıdır. Önerilen şema 0, 4.hafta, 6.ay veya sonrasıdır. Eğer süre yetersizse 4 hafta ara ile 2 doz Td yapılmalı; 2.doz doğumdan en az 2 hafta önce olmalıdır.

T.C. Sağlık Bakanlığı Bebek ve Çocuk Dönemi Aşı Takvimi 2019

AŞILAR	DOĞUMDA	1. AYIN SONU	2. AYIN SONU	4. AYIN SONU	6. AYIN SONU	12. AYIN SONU	18. AYIN SONU	24. AYIN SONU	İLKÖĞRETİM 1. SINIF	İLKÖĞRETİM 8. SINIF
Hepatit B	I	II			III					
BCG (Verem)			I							
DaBT - İPA - Hib			I	II	III		R			
KPA			I	II	III	R				
KKK						I			R	
DaBT - İPA									R	
OPA					I		II			
Td										R
Hepatit A							I	II		
Suçiçeği						I				

DaBT - İPA - Hib: Difteri, Aselüler, Boğmaca, Tetanoz, İnaktif Polio, Hemofilus Influenza Tıp b Aşısı (Beşli Karma Aşı)

KPA: Konjuge Pnömonokok Aşısı

KKK: Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak Aşısı

DaBT - İPA: Difteri, Aselüler Boğmaca, Tetanoz, İnaktif Polio Aşısı (Dörtlü Karma Aşı)

OPA: Oral Polio Aşısı (Çocuk Felci Aşısı)

Td: Erişkin Tipi Difteri - Tetanoz Aşısı

R: Rapel (Pekiştirme)

AŞI TAKVİMİNDEKİ TÜM AŞILAR ÜCRETSİZDİR.

YARALANMALARDA TETANOZ PROFİLAKSİSİ

	Temiz Küçük Yaralar		Bütün Diğer Yaralar	
O güne kadar yapılmış TT sayısı	TT	TIG	TT	TIG
Bilinmiyor veya <3 doz	Evet	Hayır	Evet	Evet
3 doz veya >3 doz	Hayır *	Hayır	Hayır**	Hayır

* Son dozun yapılması üzerinden 10 yıldan fazla süre geçmişse, Evet

**Son dozun yapılması üzerinden 5 yıldan fazla süre geçmişse, Evet

TEŞEKKÜRLER

